

13 בספטמבר 2021
ז' תשרי תשפ"ב

מר שאול גולדשטיין, מנכ"ל
רשות הטבע והגנים הלאומיים

לכבוד
ח"כ תמר זנדברג
השרה להגנת הסביבה

שלום רב,

הנדון: הודעה על-פי ס' 5 לחוק למניעת מפגעים סביבתיים (תביעות אזרחיות), התשנ"ב-1992

בהתאם לס' 5 לחוק למניעת מפגעים סביבתיים (תביעות אזרחיות), התשנ"ב-1992 (להלן: "**החוק למניעת מפגעים סביבתיים**"), אנו פונים אליך בשם ארגוני הסביבה "צ'לול", החברה להגנת הטבע ואדם טבע ודין, וכן כלל תושבי ישראל שנפגעו ועלולים להיפגע ממפגעים סביבתיים כתוצאה מדליפה מקווי צינורות הנפט של חברת קו צינור אירופה אסיה (להלן: "**קצא"א**").

1. ביום 28.8.2021 אירעה דליפה מצינור דלק של קצא"א באזור חוף האשקלון, בסמוך למושב משען. על-פי הודעת דוברות המשרד להגנת הסביבה מדובר באירוע חמור ביותר, וזאת בניגוד לדיווח הראשוני של קצא"א כי מדובר ב"דליפה בכמות קטנה שהתגלתה בצינור מאשקלון לחיפה". עוד דווח כי עקבות האירוע הוחלף קטע מקו הדלק, באורך של כ- 12 מטר, וכי ממקום האירוע פונו למעלה מ- 5,000 טונות קרקע מזוהמת. בנוסף קיים חשש שהזיהום הגיע למי התהום.

2. מההודעה עולה, כי המשטרה הירוקה פתחה בחקירה פלילית של האירוע וכי המשרד יבחן את נסיבות האירוע וינקוט בהליכי אכיפה ככל שיידרש.

3. החומרה שבה מתייחסת כבוד השרה לאירוע עולה מלשון ההודעה כדלקמן:

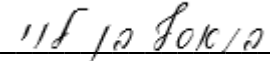
השרה להגנת הסביבה, תמר זנדברג, ממקום האירוע בסמוך למושב משען: "מדובר באירוע חמור ביותר, שממחיש לנו שוב עד כמה מסוכנת ומזיקה עשויה להיות ההובלה של דלק פוסילי בלב מדינת ישראל. האירוע הזה מחדד שתקלות קורות, כל הזמן, ואסור בתכלית האיסור לאפשר לתקלות לקרות בסמיכות לאזורים רגישים, ביבשה או בים, כמו בסמוך לשונית אלמוגים בעלת חשיבות עולמית. נבחן את נסיבות האירוע, ונפעל בהליכי אכיפה מול החברה ככל שיידרש".

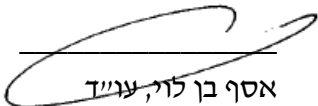
4. **האירוע האמור התרחש זמן קצר לאחר שקצא"א, דחתה טענות על-פיהן צנרת הדלק הישנה שלה, מתאכלת ("מתפוררת"/מאבדת מעוביה וחוזקה).** הטענות הועלו במסגרת בג"ץ 3072/21, שהוגש על-ידי ארגוני הסביבה הח"מ, בעניין ההסכם בין קצא"א לחברה הבינ"ל, Med-Red Land Bridge (MRLB) ליצירת גשר לשינוע נפט בין יבשתי בין אילת לאשקלון בחודש מאי 2021. בתגובתה המקדמית לעתירה, קצא"א טענה כי צנרת החברה מתוחזקת באופן שוטף, עומדת בתקנים בינלאומיים מחמירים ונתונה תחת פיקוח הדוק של המשרד להגנת הסביבה.

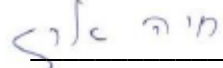
5. בסקר הסיכונים שהגישה קצא"א כחלק מתגובתה לבג"ץ, אף נכתב כי הסבירות לאירוע דליפה בצנרת עומד על אחת ל- 1,111 שנה בלבד. אין ספק כי המציאות בפועל מפריכה נתון זה.

6. מספר ימים לאחר האירוע דווח כי המשרד אישר את חידוש ההזרמה בקו, בתנאים חדשים ומגבילים לתקופת ביניים, עד השלמת בדיקות התקינות לאורך 38 ק"מ של קו דלק 18.
7. הגישה המקלה, המאפשרת את המשך הזרמת הנפט בצינורות הדלק של קצא"א למרות מצבם הבעייתי, נדחתה לא מזמן במסגרת פניית עמותת צלול לגורמים הרלוונטיים במשרד, ביום 2.3.2021, באמצעות ד"ר יובל ארבל ואינג' מאיר פרומקין, שהתמקדה במצבו של קו צינור ה-42 בין אילת לאשקלון. באותה פניה התריעה צלול על כך שהמשרד מאפשר להמשיך להזרים נפט בצינור, למרות שבדיקות משנת 2019 מצאו 28 אלף פגמי איכול בצינור, מתוכם 1,597 פגמים שגרמו לאיכול של 20% מעובי הצינור, ו-4 פגמים שגרמו לאיכול של מעל 60%.
8. מדופן הצינור שאמור לעמוד במאמצי הלחץ של הנפט המוזרם כאשר מעובי הדופן המקורי נותרו פחות מ-30%, ולאורך השנים מצב הצינור לא השתפר, ופגמי האיכול הקטנים רק הולכים וגדלים. ויודגש, אלפי פגמי איכול נמצאו גם בצינור מאשקלון לחיפה.
9. אירוע הדליפה האחרון, אם כן, אינו מפתיע אלא מהווה אסון שהיה צפוי לחלוטין שיתרחש.
10. לאור האמור, ובהתאם לחוק למניעת מפגעים סביבתיים, אנו מודיעים בזאת על כוונתנו להגיש תובענה בגין מפגעים סביבתיים ופגיעה בערכי טבע מוגנים לפי חוק למניעת מפגעים סביבתיים, ופונים אליכם בבקשה להורות לקצא"א לנקוט בכל האמצעים התפעוליים הנדרשים כדי לטפל בנזקי דליפת הנפט ולמנוע דליפות עתידיות.
11. זאת, על-ידי ביטול ההסכם עם Med-Red שעתידי להגביר במאות אחוזים את היקף שינוע הנפט מאילת לאשקלון דרך צנרת קצא"א, נקיטת צעדים ממשיתים וכל פעולה נדרשת ונחוצה כדי להביא להפסקת הזרמת נפט בצנרת קצא"א במצבה הנוכחי, תוך הפעלת הסמכויות החוקיות שבידי המשרד.
12. נבקשכם להעביר לידנו בהקדם את התייחסותכם לפנייה זו ואת פירוט הצעדים שבכוונתכם לנקוט לצמצום מידי של הסיכון להתרחשות מפגעים סביבתיים נוספים כתוצאה מכשלים בצנרת של קצא"א, וכן באמצעי התובלה הימית.
13. בנוסף, נבקשכם להעביר לידנו את פירוט הנתונים על הבדיקות שקצא"א נדרשה לבצע בקווים השונים ואלו שבוצעו בפועל ועל אמצעי וממצאי הפיקוח והאכיפה על ביצוע הדרישות, לרבות ממצאי דו"ח החקירה של המשטרה הירוקה על הדליפה.
14. נציין, כי על-פי החוק למניעת מפגעים סביבתיים, לאחר 60 יום מקבלת מכתב זה, במידה ולא יינקטו צעדים ממשיתים לתיקון המעוות ולמניעת הישנות המפגעים הסביבתיים, רשאים ארגוני הסביבה הח"מ להגיש תובענה קבוצתית כנגד קצא"א על אי מניעת הסיכונים למפגעים סביבתיים כתוצאה מדליפות מצינורות הדלק של החברה.

בכבוד רב ובברכת שנה טובה,

לי-היא גולדנברג, עו"ד
ב"כ אדם טבע ודין

אסף בן לור, עו"ד
ב"כ החברה להגנת הטבע

חיה ארז, עו"ד
ב"כ צלול

העתקים:

ח"כ אלון טל
ח"כ יוראי להב הרצנו
ח"כ שרן השכל
ח"כ אלכס קושניר
ח"כ עידית סילמן
איתמר רביבו – ראש המועצה האזורית חוף אשקלון
גלית כהן – מנכ"לית המשרד להגנת הסביבה
עו"ד דלית דרור – יועמ"שית המשרד להגנת הסביבה
אופיר בר-טל – יועמ"ש רשות הטבע והגנים הלאומיים
רם בלינקוב – מנכ"ל משרד האוצר